

УДК 159.99
ББК 88.4я73
Т63

*Рекомендовано до друку вченою радою Київського університету
імені Бориса Грінченка, протокол №3 від 2 7.03.20N*

Рецензенти:

В.Г. Панок — доктор психологічних наук, директор Українського наукової-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України?.

Н.М. Дятленко — кандидат психологічних наук, доцент кафедри методик та психології дошкільної і початкової освіти

Т63 Тохтамиш О.М. Реабілітаційна психологія. Навчально-методичний посібник. - Вінниця: ТОВ Віндрук. - 2004. -102 с

ISBN 978-966-96616-7-8

В посібнику розглянуто основні психологічні аспекти реабілітаційного процесу, психологічна складова ситуацій, в яких людина потребує реабілітації, 4.2 принципи, прийоми та техніки психологічного супроводу в реабілітаційному процесі. Розглядаються, зокрема, такі поняття, як комплекс меншовартості, 4 * компенсація та надкомпенсація, стигматизація, психологічна травма, мотивація людини до реабілітації, етапи реабілітації при стресових розладах, втраті близької людини, сучасні напрямки реабілітації в дитячому віці.

ISBN 978-966-96616-7-5

ББК
88.4я73

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ТЕМА 1. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК РЕАБІЛІТОЛОГІЇ. ПРЕДМЕТ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ	6
1.1. Основні поняття реабілітології. Предмет реабілітаційної психології	6
1.2. Історичний розвиток та сучасні тенденції в реабілітології	8
1.3. Принципи реабілітаційного процесу	14
ТЕМА 2. БАЗОВІ ЧИННИКИ В ПСИХОЛОГІЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ	16
2.1. Особливості формування Я-концепції людини з особливими потребами....	16
2.2. Психічний травматизм	18
2.3. Соціальна стигматизація	19
ТЕМА 3. КОМПЕНСАЦІЯ ТА КОМПЕНСАТОРНА РЕАЛІЗАЦІЯ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ	21
3.1. Розуміння компенсації в індивідуальній психології А. Адлера та в психоаналітичній традиції	21
3.2. Концепція компенсації та надкомпенсації Л. С Виготського	22
3.3. Психологічна робота з мотивацією людини, яка потребує реабілітації. Актуалізація компенсаторних ресурсів	25
ТЕМА 4. МОТИВАЦІЯ В РЕАБІЛІТОЛОГІЇ	29
4.1. Вживання, сенс життя та реабілітація	29
4.2. Мотивація людини до реабілітації. Індивідуальний підхід та нестандартні інтервенції	30
4.3. Використання мотивуючих історій в реабілітології	32
ТЕМА 5. ПСИХОЛОГІЯ ТА РЕАБІЛІТОЛОГІЯ КРИЗОВИХ СТАНІВ. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД КРИЗОВИХ СТАНІВ	36
5.1. Типологія кризових станів. Ендогенні кризові стани та їх психологічний супровід	36
5.2. Кризові стани, викликані сильним стресом із загрозою здоров'ю та життю людини	37
5.3. Психологія важкої втрати й горювання	48
5.4. Психологічний супровід тих, хто помирає	54
ТЕМА 6. РЕАБІЛІТАЦІЯ В ДИТЯЧОМУ ВІЦІ	58
6.1. Реабілітація дитинства: історія та сучасний стан	58
6.2. Провідні сучасні напрямки реабілітації в дитячому віці	59
6.3. Інклюзія та інклюзивна освіта	65

ТЕМА 7. РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ	69
7.1. Види патологічних залежностей (адикцій)	69
7.2. Критерії, психологічні ознаки та чинники формування патологічної залежності.....	70
7.3. Стадії формування й розвитку залежностей	75
7.4. Підходи, напрямки та принципи реабілітації осіб з патологічними залежностями.....	77
ЛІТЕРАТУРА	83
ДОДАТОК. ХУДОЖНІ ФІЛЬМИ ЗА ТЕМОЮ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.....	86